

Vastuullisuusraportti 2023

- Kohti kokonaiskestävää metsien käyttöä

Hyväksytty johtokunnassa 16.5.2024

Vastuullisuusraportti 2023

Päätoimittaja:	Pekka Kuitunen, johtava vastuullisuusasiantuntija
Toimituskunta:	Haataja Lauri Kleemola Johanna Moilanen Aki Partanen Jarkko Parviainen Hanna Raatikainen Riitta Saarimaa Miia Salomaa Riikka Tahvola Juha Tuononen Juha Äänismaa Pekka
Kuvat:	Ville Koukkari, Arto Griinari, Pekka Kuitunen, Metsäkeskus/kuvapankki.
Verkossa:	https://www.metsakeskus.fi/fi/tietoa-meista/metsakeskus

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	3
1 Johtajan katsaus	4
2 Suomen metsäkeskus – kasvavaa arvoa metsistä	4
3 Kädenjälkemme tavoitteeseen maanpäällinen elämä	7
3.1 Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit	8
3.2 Tapausesimerkkejä toiminnastamme	12
4 Kädenjälkemme tavoitteeseen ihmisarvoista työtä ja talouskasvua	15
4.1 Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit	16
4.2 Tapausesimerkkejä toiminnastamme	18
5 Kädenjälkemme tavoitteeseen ilmastotekoja	20
5.1 Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit	21
5.2 Tapausesimerkkejä toiminnastamme	23
6 Metsäkeskuksen jalanjälki	24
6.1 Ekologiset vaikutukset	24
6.2 Sosiaaliset vaikutukset	25
6.3 Taloudelliset vaikutukset	29
6.4 Raportin rajaukset	31

1 Johtajan katsaus

Vastuullisuus ja kestävä kehitys edistäminen ovat strateginen valinta. Vastuullisuus ei ole projekti vaan se on pysyvä toimintatapa, jonka tavoitteiden toteutumista mitataan. On tärkeää, että koko organisaatio – toimihenkilöt, päälliköt ja johto – sitoutuvat vastuullisuuteen osana kaikkea toimintaa. Suomen metsäkeskuksen vastuullisuusraportissa esitettävien mittareiden ja esimerkkitapausten kautta vastuullisuus tulee osaksi jokapäiväistä toimintaamme ja lähelle jokaista Metsäkeskuksen toimihenkilöä.

Vastuullisuusraportissamme tarkastelemme, kuinka toiminnallamme pyrimme kasvattamaan kädenjälkeämme ja toisaalta pienentämään jalanjälkeämme. Kädenjälkeämme tarkastelemme kolmen strategisiin tavoitteisiimme kiinteästi kytkeytyvän YK:n kestävä kehityksen tavoitteen – Maanpäällinen elämä; Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua; Ilmastotekoja – pohjalta. Jalanjälkemme vaikutuksia verrataan suhteessa kestävyuden kolmeen ulottuvuuteen: ekologiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin.

Vastuullisuus on jo pitkään ollut Suomen metsäkeskuksen arvo ja toiminnan kulmakivi. Toimintaamme ei kuitenkaan ole aiemmin tarkasteltu, mitattu ja raportoitu vastuullisuuden näkökulmasta. Kädessäsi oleva vastuullisuusraportti onkin vasta toinen laatuaan. Olemme sitoutuneet vastuullisuuden ja kestävä kehityksen jatkuvaan parantamiseen; kuluvana vuonna toteutamme olennaisuusanalyysin, minkä pohjalta laadimme Metsäkeskukselle vastuullisuusohjelman.

2 Suomen metsäkeskus – kasvavaa arvoa metsistä

Organisaatio

Metsäkeskus on valtakunnallinen itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka edistää metsien kestävä hoitoa ja käyttöä, metsien monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsiin perustuvia elinkeinoja. Metsäkeskuksen tehtäviin kuuluu myös metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Toimintaamme ohjaa maa- ja metsätalousministeriö. Metsäkeskusta johtaa johtokunnan alaisuudessa toimiva johtaja. Metsäkeskuksella oli vuonna 2023 60 toimipistettä eri puolella Suomea ja meillä työskenteli yli 500 henkilöä.

Strategia

Metsäkeskuksen strategia kirkastettiin syksyllä 2023. Päämääränämme on tuottaa kasvavaa arvoa metsistä. Se tarkoittaa sitä, että metsä-, luonto- ja

asiakastiedollamme, osaamisellamme ja yhteistyöllä voidaan saada kestävästi enemmän aineellista sekä aineetonta hyvinvointia Suomen metsistä.

Vaikuttavuustavoitteemme rakentuvat kolmen teeman ympärille:

1. **Metsät ja elinkeinot:** Metsiin perustuvat elinkeinot monipuolistuvat ja niiden kannattavuus ja kilpailukyky vahvistuvat.
2. **Metsät ja ilmastonmuutos:** Hoidetut metsät kestävät hyvin tuhoja ja sopeutuvat ilmastonmuutokseen.
3. **Metsät ja monimuotoisuus:** Luonnon monimuotoisuus vahvistaa metsien terveyttä ja tuhonkestävyyttä.

Teemojen tavoitteita edistämme kolmella keskeisellä keinolla, joita ovat metsälakien toimeenpano, metsä- ja luontotieto sekä päätöksenteon tukeminen.

Kuva 1. Metsäkeskuksen kirkastettu strategia.

Toiminta

Metsäkeskuksen ydintehtäviä:

- **tuotamme, ylläpidämme ja jaamme** avointa metsä- ja luontotietoa Suomen metsistä.
- **valvomme** metsäalan lainsäädäntöä, hakkuiden sekä metsän- ja luonnonhoitotöiden toteutusta ja julkisen rahoitustuen lainmukaista käyttöä.
- **rahoitamme** yksityismetsänomistajien metsän- ja luonnonhoitotöitä valtion budjettirahoituksen avulla.
- **edistämme** tiedollamme ja asiantuntijuudellamme metsätaloutta ja alan elinkeinoja.
- **toteutamme** merkittäviä metsäalan kehittämishankkeita.
- **osallistumme** valtakunnalliseen ja alueelliseen ohjelmayhteistyöhön.
- **koulutamme** metsänomistajia sekä metsäalan yrittäjiä ja toimijoita.
- **jaamme** monikanavaisesti puolueetonta, tieteelliseen tutkimukseen ja käytännön kokemukseen perustuvaa tietoa metsistä, metsätaloudesta ja metsäluonnonhoidosta.

Metsäkeskuksen vuosi 2023

Lait ja tuet

134 000
metsänkäyttöilmoitusta

42 miljoonaa euroa
myönnettyjä tukia

88,3 prosenttia sähköisiä
hakemuksia ja ilmoituksia

Henkilöstöä

534

Metsätieto

2,4 miljoonaa hehtaaria
päivitettyä metsätietoa

33 800 gubitavua
aineistolatauksia

Elinkeinojen edistäminen

60 600 Metsään.fi-palvelun
metsänomistajakäyttäjää

1 200 Metsään.fi-palvelun
yrityskäyttäjää

14 800 koulutettua
metsänomistajaa

6 000 asiakastapaamista
metsänomistajien kanssa

5,5 miljoonaa euroa
hankerahoitusta

41 % naisia
59 % miehiä

Kuva 2. Avainlukuja Metsäkeskuksen ydintehtävistä vuodelta 2023.

Vastuullisuus Metsäkeskuksessa

Olemme vuonna 2021 valinneet viisi meille olennaisinta YK:n kestävän kehityksen tavoitetta ja toimintamme kannalta keskeistä alatavoitetta. Strategiamme kolme

edellä mainittua pääteemaa integroituvat tiiviisti kolmeen valitsemistamme YK:n kestävän kehityksen tavoitteista:

- SDG 15: Maanpäällinen elämä – Metsät ja monimuotoisuus
- SDG 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua – Metsät ja elinkeinot
- SDG 13: Ilmastotokeja – Metsät ja ilmastonmuutos

Kaksi muuta strategiamme kehittämiskohteisiin ja toimintaamme läheisesti liittyvää kestävän kehityksen tavoitetta ovat:

- SDG 12: Vastuullista kuluttamista
- SDG 16: Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto

Vuoden 2023 vastuullisuusraportti painottuu kuvailemaan strategiamme ydinteemojen mukaisten kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi tekemäämme työtä kädenjälkemme kasvattamiseksi. Seurantamittareina käytetään vuonna 2022 raportointiin valittuja toimintamme mittareita. Vastuullisen kuluttamisen ja rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon tavoitteita tarkastellaan raportissa Metsäkeskuksen jalanjäljen pienentämisen näkökulmasta.

Metsäkeskus valmistelee vuoden 2024 aikana vastuullisuusohjelman, ja siinä yhteydessä tarkistamme myös Metsäkeskuksen kestävän kehityksen tavoiteasetantaa sekä mittaristokokonaisuutta.

3 Kädenjälkemme tavoitteeseen maanpäällinen elämä

Tavoite: Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen.

Metsien kestävän käytön edistäminen on Metsäkeskuksen missio. Kaikkien ydintehtäviemme yhteinen tavoite on lisätä metsien ekologista, sosiaalista ja taloudellista arvoa.

Käytännön metsätalouteen tarvitaan uusia menetelmiä, jotka huomioivat samanaikaisesti maaperän hiilensidonnin ja tuottokyvyn, luonnon monimuotoisuuden sekä toiminnan taloudellisen kannattavuuden. Metsäkeskus on mukana kehittämässä näitä uusia ratkaisuja ja edistää näiden tavoitteiden yhteensovittamista palvelevien tietojen, käytänteiden ja toimintamallien käyttöönottoa.

Olemme vuonna 2023 lisänneet kehittämishankkeiden avulla talousmetsien luonnonhoidon keinojen käyttöä ja vaikuttavuutta (esimerkiksi [Monimetsä-hanke](#)), kehittäneet luonnonhoidon paikkatietoaineistoja (esimerkiksi [HardRock-hanke](#)) sekä vahvistaneet luonnonhoidon elinkeinotoiminnan kehittymistä ja toteuttajien osaamista (esimerkiksi [LUOTU-hanke](#)).

3.1 Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit

Metsäkeskuksen alatavoitteet ja seurantamittarit tavoitteeseen 15: Maanpäällinen elämä:

Taulukko 1.

15.1 Suojella ja palauttaa vuoteen 2020 mennessä ennalleen maanpäällisiä ja sisämaassa sijaitsevia makean veden ekosysteemejä ja niiden tarjoamia palveluja, erityisesti metsiä, kosteikkoja, vuoria ja kuivan maan alueita, sekä turvata niiden kestävä käyttö kansainvälisiin sopimuksiin sisältyvien velvoitteiden mukaisesti.	Metsäkeskuksen myöntämien ympäristötukien ja luonnonhoitohankkeiden määrä (ha/v)
15.2 Edistää vuoteen 2020 mennessä kaiken tyyppisten metsien kestävien hoitomenetelmien käyttöönottoa, pysäyttää metsäkato, ennallistaa turmeltuneita metsäalueita ja lisätä maailmanlaajuisia metsitystä merkittävästi.	Eri-ikäishakkuiden pinta-alan kehitys (ha/v)
15.5 Ryhtyä kiireellisiin ja merkittäviin toimenpiteisiin luontaisten elinympäristöjen turmeltumisen vähentämiseksi, luonnon monimuotoisuuden katoamisen pysäyttämiseksi ja uhanalaisten lajien suojelemiseksi sekä niiden sukupuuttoon kuoleminen estämiseksi vuoteen 2020 mennessä.	Todetut ML 10 §:n kohteiden rikkomukset (kpl/v)

Ympäristötuet ja luonnonhoitohankkeet

Metsäkeskuksen myöntämä metsätalouden määräraikainen 10 vuoden ympäristötuki on yksi [METSO-ohjelman](#) toteutuskeinoista. Ympäristötuelle rahoitettavat kohteet ovat ensisijaisesti puustoisia metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai monimuotoisuudeltaan merkittäviä METSO-ohjelman elinympäristöjä. Metsäkeskus myös aktivoi ja neuvoi metsänomistajia tuen hakemisessa, valmisteli ympäristötukihakemuksia sekä koulutti metsäalan toimijoita tukikohteiden huomiointiin ja tukien valmisteluun.

Hyvät resurssit, toimijoiden kasvanut panostus ja metsänomistajien suuri kiinnostus suojella luontokohteita mahdollistivat sen, että ympäristötukien käyttö nousi vuonna 2023 ennätyksellisen suureksi, noin 12,7 miljoonaan euroon. Tällä summalla saatiin määräraikaisen suojelun piiriin yli 5000 hehtaaria arvokkaita elinympäristöjä.

Myös luonnonhoitohankkeita tehtiin ennätysmäärä. Metsäluonnon hoitohankkeisiin tarkoitettua kestävä metsätalouden määräraikaisen rahoituslain tukea voidaan myöntää monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöihin, metsä- ja suoelinympäristöjen ennallistamiseen, metsätalouden vesiensuojelutöihin sekä monimuotoisuutta edistäviin kulotuksiin. Luonnonhoitohanketuki kohdistui Metsäkeskuksen suunnittelemiin alueellisiin, useammista toimenpiteistä koostuviin hankekokonaisuuksiin.

	2020	2021	2022	2023
Ympäristötuki (ha)	3 548	4 419	3 598	5 109
Luonnonhoitohankkeet (ha)	128	123	157	161
Yhteensä (ha)	3 676	4 542	3 755	5 270

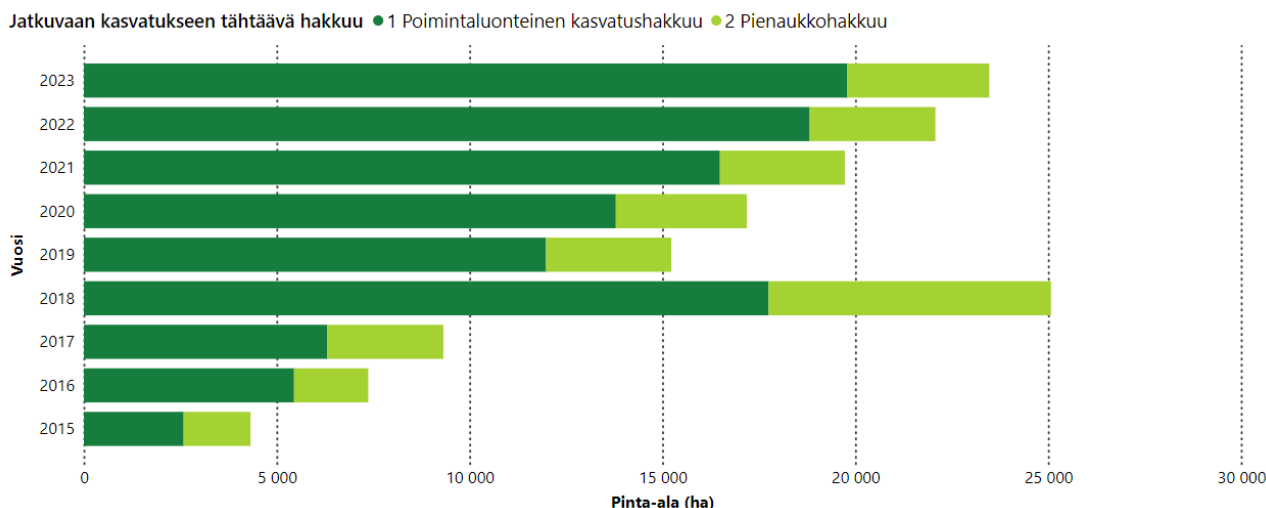
Metsäkeskuksen myöntämien ympäristötukien ja luonnonhoitohankkeiden pinta-alat vuosina 2020-2023.

Kuva 3. Tyypillisiä ympäristötukisopimusten elinympäristöjä ovat pienvesien lähimetsät, korvet ja lehdot sekä monimuotoisuusarvoltaan merkittävät runsaslahopuustoiset kangasmetsät.

Jatkuva kasvatus

Metsien käsittelymenetelmien monipuolistumisen myötä jokaiselle metsikölle on valittavissa metsänomistajan tavoitteiden ja kasvupaikan tarjoamien mahdollisuuksien mukainen käsittelytapa. Jatkuvalla kasvatuksella voidaan vähentää metsätalouden toimenpiteiden vesistökuormitusta ja kasvihuonekaasujen päästöjä etenkin turvemaametsissä. Metsäkeskus edistää hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti jatkuvan kasvatuksen käyttöönottoa sille soveltuvilla kohteilla koulutuksin ja osallistumalla tutkimusyhteistyöhön. Peitteisen metsätalouden menetelmät ovatkin pikkuhiljaa vakiinnuttaneet paikkansa menetelminä muiden joukossa.

Metsän jatkuvaan kasvatukseen tähtäävien hakkuiden pinta-ala on kasvanut tasaisesti vuodesta 2014, jolloin se tuli metsälain mahdollistamaksi käsittelymenetelmäksi.

Metsälain 10 § valvonta

Metsälain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään. Metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia kohteita, jotka erottuvat ympäröivästä metsäluonnosta selvästi. Hakkuiden yhteydessä niiden säilyminen on turvattava.

Metsälain valvonta perustuu ennen hakkuuta Metsäkeskukselle toimitettaviin metsänkäyttöilmoituksiin sekä hakkuun jälkeen tehtäviin tarkastuksiin. Hakkuiden valvonnan päähuomio kohdistuu erityisen tärkeiden elinympäristöjen (ML 10 §) sekä uhanalaisten lajien ja elinympäristöjen huomioon ottamiseen hakkuissa.

Vuonna 2019 metsälain valvonnassa käyttöönotettu, satelliittikuviin perustuva erotuskuvatulkinta, tarkentunut avoin metsä- ja luontotieto sekä toimijoiden toimintatapojen kehittyminen ovat johtaneet rikkomusten vähenemiseen viime vuosina.

	2019	2020	2021	2022	2023
ML 10 §:n kohteiden rikkomukset, kpl	30	38	11	15	15

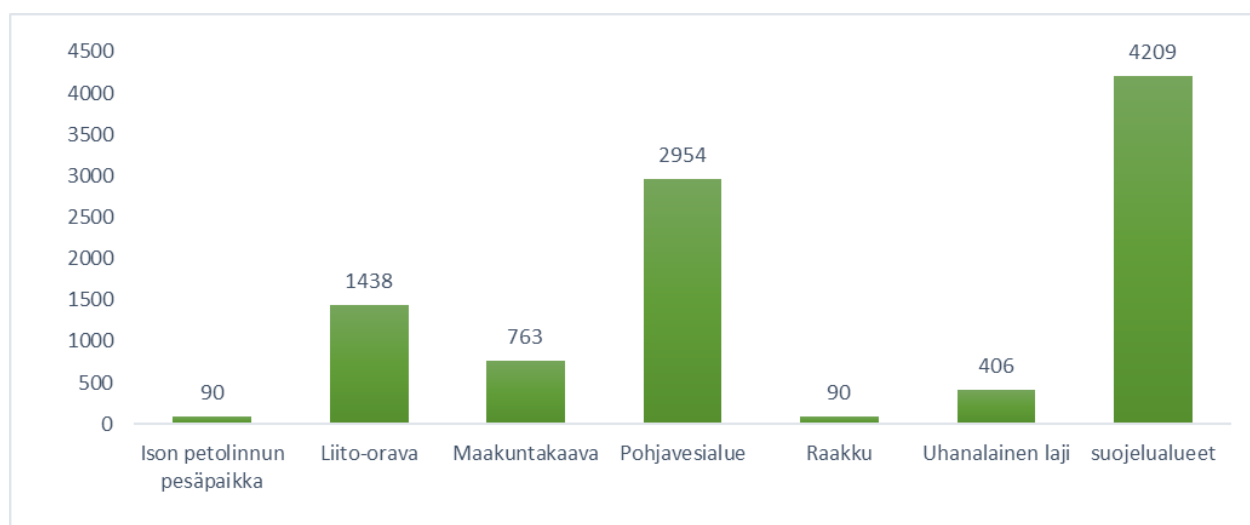
Metsälain 10§:n kohteiden rikkomukset ovat viime vuosina vähentyneet.

3.2 Tapausesimerkkejä toiminnastamme

Viranomaisyhteistyöllä ja paremmalla luontotiedolla tehokkuutta lajin suojeluun (alatavoite 15.5)

Metsäkeskus tekee tiivistä viranomaisyhteistyötä ympäristöhallinnon kanssa. Metsäkeskus on vuonna 2023 jatkanut yhteistyössä ELY-keskusten kanssa metsänkäyttöilmoitusmenettelyiden kehittämistä. Esimerkiksi liito-oravan ja muiden lakisääteisesti turvattavien lajien esiintymisestä kertovien paikkatietoaineistojen käyttöä laajennettiin. Nyt menettelyissä on mukana mahdollisimman kattavasti Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi:n sisältämät asiantuntijatason varmistamat lajihavainnot. Metsäkeskus osallistui myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vetämään MKI-ICT-hankkeeseen. Siinä selvitettiin teknisiä ratkaisuja, joilla voidaan lyhentää metsänkäyttöilmoitusten käsittelyaikoja ja vähentää käsittelyn työmäärää ELY-keskuksissa.

Vuonna 2023 käynnistettiin ELY-keskusten ja Metsäkeskuksen välinen yhteistyöryhmä, jonka tavoitteena on ylläpitää ja kehittää Metsäkeskuksen ja ELY-keskusten lainvalvontarooleihin perustuvia poikkihallinnollisia prosesseja (esim. metsänkäyttöilmoitukset ja luonnonsuojelulain valvonta), edistää Metsäkeskuksen ja ELY-keskusten välisessä työssä monimuotoisuuteen ja vesiensuojeluun liittyviä teemoja ja tunnistaa operatiivisesta toiminnasta nousevia strategisia tarpeita ja laatia näiden pohjalta aloitteita Metsäkeskuksen ja ELY-keskusten johdolle, sekä toteuttaa kansallisten metsä- ja luonnonmonimuotoisuusstrategioiden mukaisia toimia yhteisissä prosesseissa.

Vuonna 2023 lähetetyt ilmoitukset ELY-keskuksille. Metsäkeskus toimittaa saapuneiden metsänkäyttöilmoitusten perusteella ELY-keskuksille vuosittain tuhansia ilmoituksia luonnonsuojelulain ja muiden ELY-keskuksille kuuluvien säädösten valvontaa tehostamaan.

Metsäkeskus osallistui aktiivisesti Luontotiedon kansallisen kehittämisohjelman valmisteluun LUKKI-työryhmässä. Ohjelman tavoitteina on kehittää luontoseurantoja ja niiden koordinaatiota, tuottaa uusia seurantamenetelmiä sekä parantaa luontotietojen yhteen toimivuutta ja löydettävyyttä. Ohjelman ensimmäisiä toimenpiteitä ovat muun muassa luontotietoverkoston perustaminen sekä luontotiedon jakamista tukevien palveluiden kehittäminen.

Kuva 4. Metsäkeskus on kehittänyt metsänkäyttöilmoitusten valvontaa lakisääteisesti turvattavien lajien, kuten kuvan liito-oravan, osalta. Metsäkeskus on mukana myös liito-oravan turvaamiseen liittyvässä Liito-orava LIFE -hankkeessa. Kuva: Arto Griinari.

HELMI-ohjelman toimeenpano (alatavoite 15.1)

Helmi-elinympäristöohjelman tavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa. Ohjelmassa muun muassa suojellaan ja ennallistetaan soita, kunnostetaan ja hoidetaan lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä kunnostetaan pienvesiä ja rantaluontoa. Monimuotoisuutta vahvistavia ja elinympäristöjen tilaa parantavia toimenpiteitä tehdään sadoilla tuhansilla hehtaareilla vuoteen 2030 mennessä. Toimia tehdään sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella. Helmi-ohjelma perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

Metsäkeskus on yksi Helmi-ohjelman toteuttajista ja sen tavoitteena on yhteistyössä maanomistajien kanssa ennallistaa soita tukkimalla oja ja palauttamalla vesiä kuivuneille suoalueille, perustaa suojelualueverkoston ulkopuolisia lintukosteikkoja sekä kunnostaa pienvesien valuma-alueita. Vuonna 2023 Metsäkeskus sai ensimmäistä kertaa rahoitusta Helmi-toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Valmiiksi saatiin neljä vesienpalautusta suojelusoille yhteistyössä Metsähallituksen kanssa, yksi lintuvesikosteikko sekä pienten virtavesien vesiensuojelun valuma-alueita noin 2700 valuma-aluehehtaarin alalla. Hankehakuun asetettiin kaksi vesienpalautusta suojelusoille, kaksi lintuvesikosteikkoa sekä viisi hehtaaria soiden ennallistamista. Vuoden 2023 pääpaino oli suunnittelutyössä; soiden ennallistamisen suunnittelutyötä tehtiin 750 hehtaarin alalla. [Helmi-elinympäristöohjelma | Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](https://helmi-elinymparistoohjelma.fi/metsakeskus)

Kuva 5. Aikanaan kuivattuja soita voidaan palauttaa luonnontilaiseksi johtamalla ympäröiviltä alueilta vesiä takaisin suoalueelle ja tukkimalla oja. Helmi-ohjelman tavoitteena on ennallistaa lähes 60 000 hehtaaria suota vuoteen 2030 mennessä. Kuva ennallistamiskohteelta Pudasjärven Tervonsuolta. Kuva: Ville Koukkari.

Kuva 6. Oulun Kaitajärven läheisyyteen rakennetulla kosteikolla luotiin monille vesilinnuille ja kahjaajille soveltuva elinympäristö, joka samalla vähentää ravinteiden ja kiintoaineksen kulkeutumista alapuoliseen vesistöön. Kuva: Ville Koukkari.

4 Kädenjälkemme tavoitteeseen ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Tavoite: Edistää kaikkia koskevaa kestäväää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja.

Metsätalouden kannattavuuden parantaminen ja metsiin perustuvien elinkeinojen monipuolistaminen ovat Metsäkeskuksen keskeisiä tavoitteita. Kannattava ja kokonaiskestävä, monipuolinen metsien käyttö luo työtä ja talouskasvua. Metsäkeskuksen keinoja näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ovat metsätalouden tukien hallinnointi, laadukkaan metsä- ja luontotiedon tuottaminen, koulutus ja neuvonta, ohjelmatyö sekä kehittämishankkeet.

Metsäkeskuksen tuottama avoin metsä- ja luontotieto ja tiedon jakelupalvelut tehostavat merkittävästi metsäalan toimijoiden toimintaa ja mahdollistavat myös

pienille alan yrityksille palveluiden rakentamisen ilman suuria investointeja. Metsäkeskus julkaisi uutta metsävaratietoa vuonna 2023 yhteensä 2 396 000 hehtaaria. Metsävaratiedon päivitykseen saatiin lisää tarkkuutta, kun aloimme saada tietoa hakkuista suoraan hakkuukoneilta. Tätä tietoa hyödynnetään metsävaratietojen ajantasaistuksessa.

Kestävän metsätalouden rahoituslain päättymisen aktivoi metsänomistajia loppukiriin ja hakemuksia tuli syksyllä poikkeuksellisen paljon. Metsäkeskus myönsi puutuotannon tukea yli 42 miljoonaa euroa, mikä on 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Metsäluonnonhoidon tukea myönnettiin lähes 14 miljoonaa euroa ja tukien käyttö kasvoi 56 prosenttia vuodesta 2022.

Vuonna 2023 Metsäkeskus koulutti 15 000 metsänomistajaa ja 5 300 toimijaa metsän- ja luonnonhoidossa sekä metsäalan elinkeinojen kehittämisen eri aiheissa. Metsäkeskus teki myös henkilökohtaista metsänomistajaneuvontaa 6 000 tapaamisessa, ja neuvoi 550 yritystapaamisessa metsänomistajalle palveluja tuottavia yrityksiä muun muassa metsätiedon hyödyntämistä, ympäristötukia ja metsätietolakia koskevissa kysymyksissä.

4.1 Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit

Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit tavoitteeseen 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua:

Taulukko 2.

8.2 Saavuttaa korkeampi taloudellisen tuottavuuden taso monipuolistamisen, teknologian uudistamisen ja innovaatioiden avulla, esimerkiksi panostamalla lisäarvoa luoviin ja työvoimavaltaisiin aloihin.	Metsään.fi -asiointipalveluun rekisteröityneiden käyttäjien määrä (metsänomistajat ja yritykset, kpl/v)
8.3 Edistää kehityslähtöisiä käytäntöjä, jotka tukevat tuottavaa toimintaa, säällisten työpaikkojen luontia, yrittäjyyttä, luovuutta ja innovointia sekä kannustavat mikro- ja pienyritysten sekä keskisuurten yritysten perustamiseen ja kasvattamiseen, esimerkiksi takaamalla rahoituspalvelujen saanti.	Metsäkeskuksen tuottaman avoimen metsätiedon hyödyntäminen (aineistojen latausmäärät, kpl/GiB /v ym)

Metsään.fi-palvelu

Metsään.fi on metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden yhteinen asiointipalvelu. Metsänomistaja näkee palvelussa oman metsänsä perustiedot ja esimerkiksi

ehdotukset metsän hoito- ja uudistamistöistä ja tietoa luontokohteista, jotka tulee ottaa huomioon metsänhoidossa. Tehdyt hoitotyöt ja hakkuut voi ilmoittaa tehdyksi Metsään.fi-palvelussa.

Metsään.fi on myös alan toimijoiden ja metsänomistajien törmäyttävä: se tarjoaa metsänomistajalle helpon mahdollisuuden löytää metsäalan palveluntarjoajia ja metsäalan toimijoille palvelun, joka sisältää kaiken keskeisimmän tiedon asiakkaista, heidän metsistään ja niissä olevista työmahdollisuuksista. Metsään.fi palvelun sähköinen asiointi on antanut erityisesti pienemmille metsäalan toimijoille mahdollisuuden tehdä hakemukset sähköisesti, kun omaa tietojärjestelmää ei ole käytettävissä.

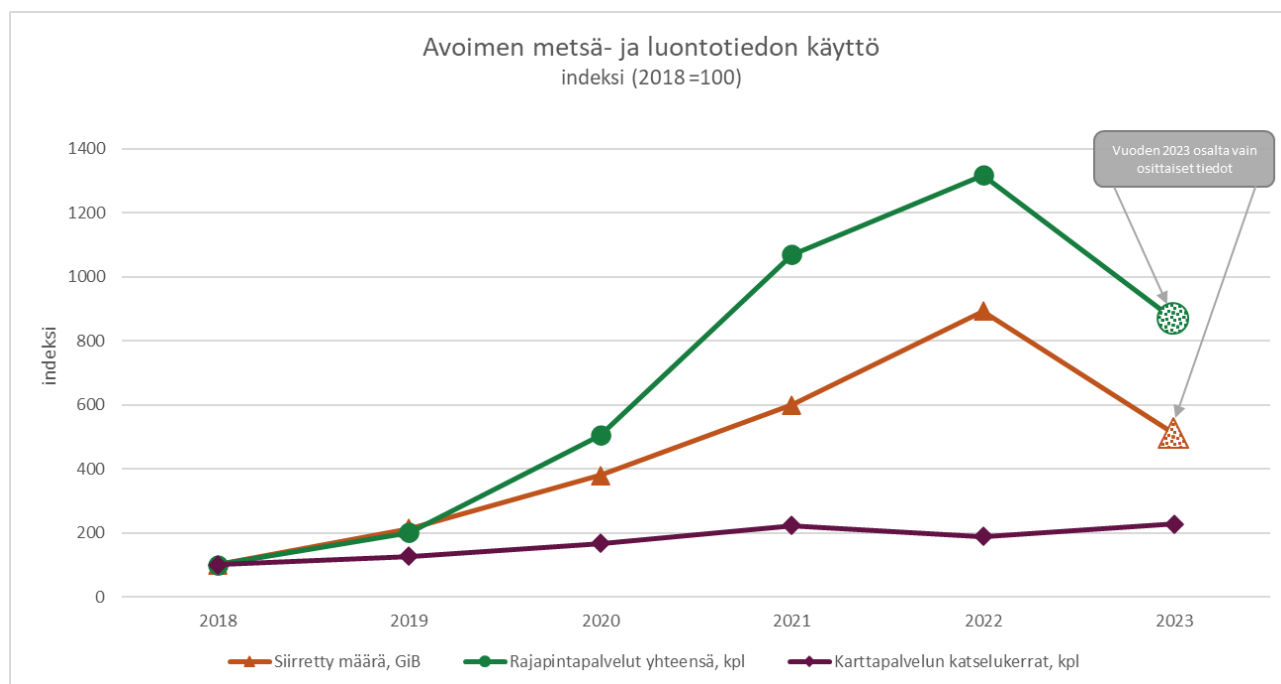
Vuoden 2023 aikana keskityimme Metsään.fi-palvelun uudistusprojektiin. Uudistuksen taustalla oli vanhan palvelun jo korkea ikä ja vanha teknologia, jonka takia palvelua ei ollut enää mahdollista jatkokehittää. Uusi palvelu otettiin käyttöön 28.2.2024. Jatkamme palvelun kehittämistä ja lisäämme uusia ominaisuuksia pala kerrallaan.

	2020	2021	2022	2023
Metsänomistajia (kpl)	58 400	61 936	63 432	60 636
Yrityksiä (kpl)	942	1050	1140	1194

Metsään.fi-palvelua käyttäneiden metsänomistajien ja yritysten määrät 2020–2023.

Avoimen metsätiedon hyödyntäminen

Metsäkeskus kerää yhtenä lakisääteisenä tehtävänä metsävaratietoa, jota jaetaan avoimena metsä- ja luontotietona. Metsäkeskuksen aineistot pitävät sisällään tietoa muun muassa metsien kasvupaikoista ja puustosta, erityisen tärkeistä elinympäristöistä, vesiensuojelusta sekä metsien käytöstä. Saatavilla on karttapalveluita, raportteja, ladattavia paikkatietoaineistoja, erilaisia paikkatietorajapintoja ja rajapintoja paikkatietotyökalujen käyttöön.

Metsäkeskuksen julkaiseman avoimen metsä- ja luontotiedon käyttömääräindeksit siirretyn tietomäärän, rajapintapalvelun WMS-kutsujen ja karttapalveluidemme katselukertojen osalta. (Vuoden 2023 osalta tiedot ovat järjestelmävaihdoksen takia puutteelliset.)

4.2 Tapausesimerkkejä toiminnastamme

TIESIT-projekti puu- ja energiahuollon turvaamiseksi (alatavoite 8.3)

Yksityisteillä on suuri merkitys Suomen elinkeinoelämälle, huoltovarmuudelle, turvallisuudelle ja maaseudun elinvoimaisuudelle. Hyvässä kunnossa oleva yksityistieverkko parantaa kuljetustehokkuutta sekä vähentää polttoaineenkulutusta ja päästöjä. Tiestön ja siltojen kunto on myös edellytys suuremman kuljetuskaluston käytöstä saatavien ympäristö- ja tehokkuushyötyjen toteutumiselle.

Metsäkeskuksessa on käynnissä mittava työ, TIESIT-projekti, jossa kartoitetaan laajasti yksityisteiden ja niiden siltojen kuntoa sekä selvitetään energiapuuaterminaalien tilanne ja tarve. Kerätyn tiedon pohjalta myös kannustetaan tiekuntia teiden perusparannukseen ja kunnossapitoon. TIESIT-hankkeen ydintavoite on edistää toimivaa suomalaista puu- ja energiahuoltoa tulevana vuosina.

Kartoitettavia yksityisteitä on noin 200 000 kilometrin verran ja siltoja kaikkiaan noin 6 500. Selvitys energiapuuaterminaalien nykytilanteesta ja niiden kehittämistarpeista tuottaa myös tuoretta tietoa. Kartoitettua tietoa voivat lähitulevaisuudessa hyödyntää muun muassa tienpitäjät, tienkäyttäjät, rahoittajat

ja palveluntuottajat. Kuntotietoa hyödynnetään, kun tiekuntia aktivoidaan teiden kunnossapitoon ja perusparannuksiin. Vuonna 2023 kartoitettiin yksityisteiden kuntoa noin 86 000 kilometriä. Lisäksi järjestelmissä on tietoa jo noin 6000 siltakohteen kunnosta.

Projektin päätoteuttajana toimii Suomen metsäkeskus. Hankekumppaneina toimivat Suomen tieyhdistys, Väylävirasto, Huoltovarmuuskeskus ja ELY-keskukset. Projektin rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

[TIESIT – Puu- ja energiahuollon turvaaminen | Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](#)

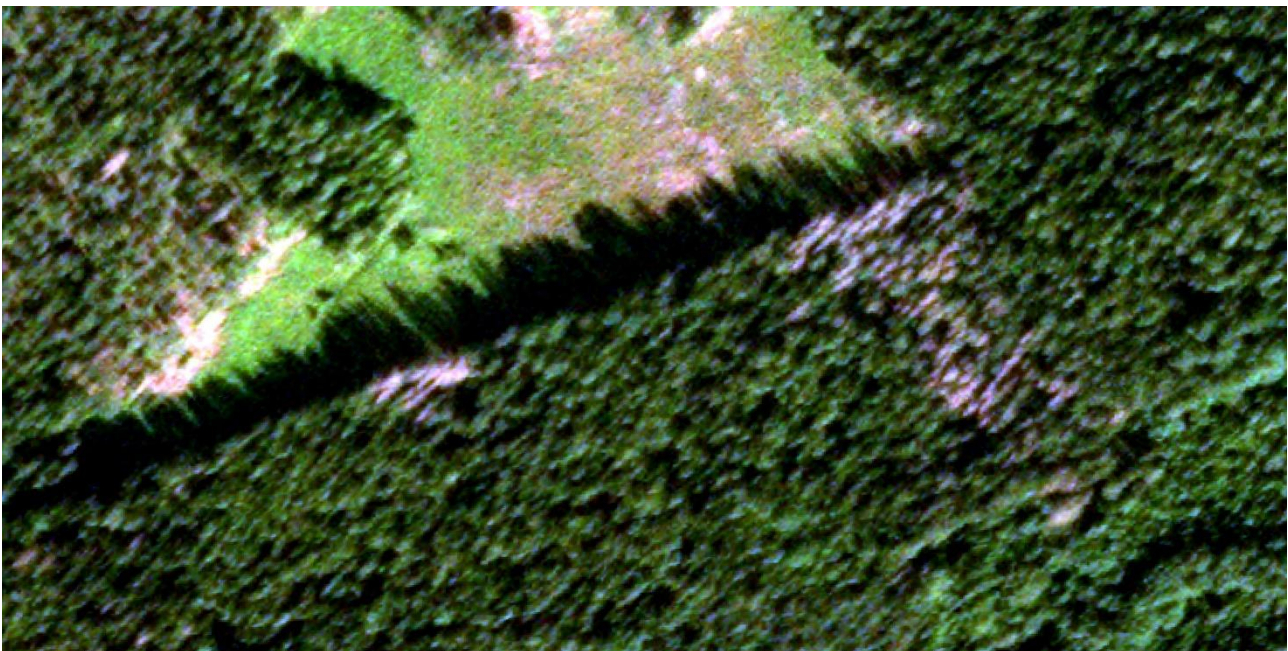
Kuva 7. Hyväkuntoinen metsätiestö mahdollistaa metsien monipuolisen talous- ja virkistyskäytön. Kuva: Metsäkeskus.

Innovaatiokumppanuus-hanke metsätuhojen havainnoinnin kehittämiseen (alatavoitteet 8.2 ja 8.3.)

Metsäkeskus alkoi vuonna 2023 rakentaa metsätuhojen havainnointiin ja tiedotukseen uutta järjestelmää. Kehittämishanke toteutetaan innovaatiokumppanuusmenetelmällä, jossa kehittämistyötä tekemään hankittiin kaksi kaukokartoituksen hallitsevaa yritystä. Innovaatiokumppanuusmenettelyn tarkoituksena on edistää uusien innovaatioiden syntymistä ja käyttöönottoa.

Hankekumppaneiden tehtävänä on yhteistyössä Metsäkeskuksen kanssa kehittää uusi, luotettava metsätuhojen tunnistamismenetelmä, jossa aineistona käytetään erilaisia satelliitti- ja ilmakuvia. Tavoitteena on digitalisoida metsätuhojen havainnointi mahdollisimman kattavasti ja automatisoida tiedottaminen maanomistajille heidän kiinteistöllään havaituista tuhoista. Saatua tietoa on tarkoitus jakaa myös avoimessa karttapalvelussa. Hankkeessa tavoitellaan kuolleiden puustojen tunnistamisen lisäksi myös kirjanpainajan heikentämien puustojen varhaisen vaiheen tunnistamista. Menetelmän on tarkoitus olla valmiina tuotantokäyttöön keväällä 2025.

Tuhohavainnointihanketta rahoittaa Business Finland ja kumppaneina hankkeessa ovat KOKO Forest Oy ja Sitowise Oy.

Kuva 8. Satelliittikuvasta voi havaita kuolleet puuryhmät hakkuuaukon reunalla. Kuolleet puut erottuvat kuvassa harmaina. Lähde: SkyWatch

5 Kädenjälkemme tavoitteeseen ilmastotekoja

Tavoite: Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan.

Hyväkasvuiset ja terveet, monimuotoiset metsät ovat avainasemassa metsien hiilinielujen ja hiilivarastojen kasvattamisessa ja ylläpitämisessä ilmaston muuttuessa. On myös olennaista osata huomioida metsänkäsittelyn ilmastovaikutukset. Metsäkeskus on mukana kehittämässä ja viemässä käytäntöön keinoja, jotka auttavat metsiä sopeutumaan ilmastonmuutokseen ja hillitsemään sitä.

Metsäkeskus valvoo uudistamisvelvoitteen toteutumista sekä hakkuiden laatua ja lainmukaisuutta - nopeat uudistamistoimet ovat avainasemassa hiilinielun palauttamisessa. Valvomme myös metsätuholakia, jolla pyritään turvaamaan metsien hyvä terveydentila ja estämään merkittävien metsätuhojen syntyminen. Hyödynnämme myös tuottamaamme metsävaratietoa muun muassa potentiaalisten riskikohteiden kartoittamisessa ja tiedotamme tuhoriskeistä metsänomistajille.

Myönnämme valtion tukea metsien kasvua edistäviin metsänhoitotoimenpiteisiin, kuten taimikoiden ja nuorien metsien hoitoon sekä metsien terveyslannoituksiin.

Maankäyttösektorin ilmastotoimikokonaisuuteen kuuluva joutoalueiden metsitystukijärjestelmä päättyi vuonna 2023. Metsitystuki oli suunnattu yksityisille maanomistajille joutoalueiden, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja turvetuotannosta poistuneiden alueiden metsittämiseen. Metsäkeskus on myöntänyt metsitystukea kaikkiaan yli 6 000 hehtaarille. Metsityksen aikaansaama kasvihuonekaasujen päästövähennys vaihtelee laajasti (3,8-17,1 tonnia CO₂ ekv./ha/v) riippuen alueen aiemmasta maankäyttömuodosta, maalajista, puulajista ja metsityksestä kuluneesta ajasta.

Metsäkeskus on mukana monissa hankkeissa, joilla edistetään ilmastokestävää ja ilmastonmuutokseen sopeuttavaa metsien käsittelyä. Vuonna 2023 meneillään oli kymmeniä hiilinielujen ja -varastojen kasvattamiseen, metsätuhojen torjuntaan, bioenergiaan sekä puurakentamiseen liittyviä hankkeita.

[Kehittämishankkeet | Metsäkeskus \(metsakeskus.fi\)](#)

5.1 Metsäkeskuksen alatavoitteet ja mittarit

Metsäkeskuksen alatavoitteet ja vaikuttavuusmittarit tavoitteeseen 13: Ilmastotekoja:

Taulukko 3.

13.2 Integroida ilmastonmuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategioihin ja suunnitteluun.	Metsäkeskuksen osallistuminen valtakunnallisiin ja alueellisiin ohjelmavalmisteluihin.
13.3 Parantaa ilmastonmuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkovaroituksiin liittyvää koulutusta, tietämyksen lisäämistä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia.	Ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvien koulutusten määrä (kpl/v)

Metsäkeskuksen osallistuminen valtakunnallisten ja alueellisten strategioiden ja suunnitelmien valmisteluun

Yhteistyöverkostot ja aktiivinen osallistuminen alueelliseen ja valtakunnalliseen ohjelmatyöhön sekä maankäytön suunnitteluun ovat yksi keinomme vaikuttaa tiedollamme ja osaamisellamme metsätalouden toimintaedellytyksiin ja metsien kokonaiskestävän käytön edistämiseen.

Metsäkeskus osallistui vuonna 2023 yli 340 työryhmään, joilla oli yhteys metsätalouteen. Metsäkeskus osallistui lisäksi 35 yleiskaavan ja 11 maakuntakaavan päivitykseen, ja Metsäkeskus järjesti 159 kumppanuustapaamista eri yhteiskunnallisten sidosryhmien kanssa. Alkuvuodesta järjestimme eri puolilla Suomea Puhutaan metsästä -tilaisuuksia, jotka liittyivät metsäasioiden nostamiseen esille eduskuntavaalien alla. Teemoina oli muun muassa metsien merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä.

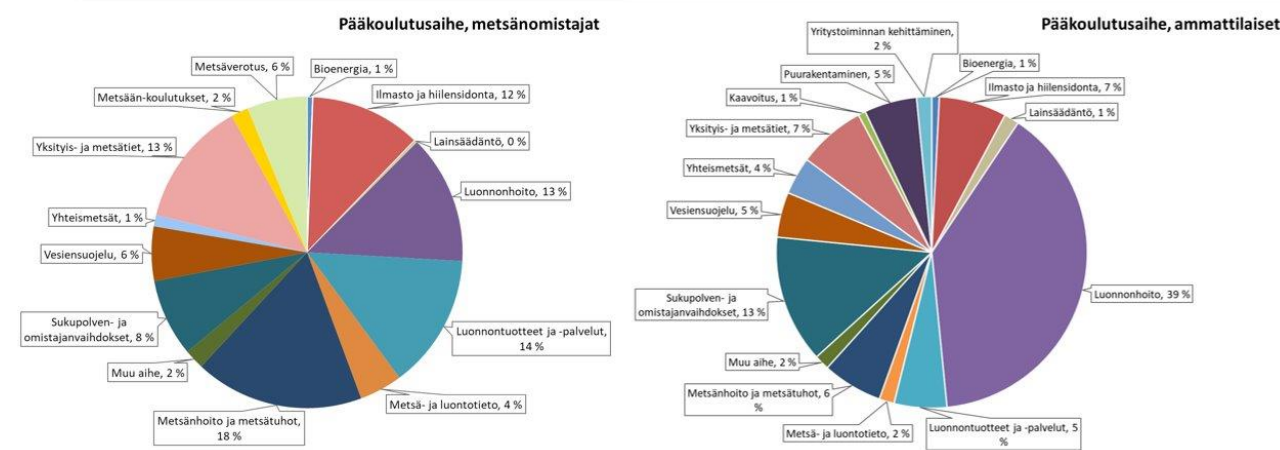
Metsiin perustuvien elinkeinojen ja metsäsektoria koskevan alueellisen yhteistyön edistämiseksi on nimitetty neljätoista Metsäkeskuksen koordinoimaa maakunnallista metsäneuvostoa. Metsäneuvostot edistävät metsien käytölle asetettavien moninaisten tavoitteiden yhteensovittamista. Metsäneuvostojen jäsenet edustavat laajasti metsäsektorin toimijoita, julkishallintoa, yrityksiä ja kansalaisjärjestöjä.

Metsäneuvostot laativat laajassa yhteistyössä ja osallistavasti alueelliset metsäohjelmat, joilla edistetään metsien hyödyntämistä monipuolisesti ja kestävästi siten, että paikalliset lähtökohdat, kehittämistarpeet ja tavoitteet otetaan huomioon.

Ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvä koulutus

Vuonna 2023 Metsäkeskus järjesti kaikkiaan 464 koulutustilaisuutta, joista 336 oli kohdennettu metsänomistajien ja 128 metsäammattilaisten kouluttamiseen. Koulutuksiin osallistui kaikkiaan 14 795 metsänomistajaa ja 5 348 metsäalan ammattilaista.

Järjestetyistä koulutuksista ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyviä koulutuksia oli 232 eli noin 50 prosenttia. Näissä koulutuksissa teemoina oli metsien merkitys ilmastonmuutoksessa ja hiilensidonnassa, metsäenergian käytön edistäminen, puurakentamisen edistäminen, metsätuhojen torjunta, metsien kasvun ja hiilensidonnassa edistäminen.

Metsäkeskus järjestää vuosittain satoja metsänomistajille ja metsäammattilaisille suunnattuja metsien käytön kokonaiskestävyyttä edistäviä koulutustilaisuuksia; webinaareja, seminaareja, työpajoja sekä koulutustilaisuuksia sisätiloissa ja maastossa.

5.2 Tapausesimerkkejä toiminnastamme

ToiMeKSI – toimijoiden ja metsänomistajien kouluttautumisesta sopeutumisesta ilmastonmuutokseen -hanke (alatarve 13.3)

ToiMeKSI-hanke on osa maa- ja metsätalousministeriön maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -ilmastotoimenpidekokonaisuutta. Toimenpiteillä pyritään vähentämään maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistamaan hiilinieluja ja varastoja.

Hankkeessa keskitytään viemään käytäntöön MMM:n rahoittamassa Hiilestä kiinni -kokonaisuudessa tuotettua uusinta tutkimustietoa ja ilmasto-osaamista erityisesti metsänlannoituksesta, nuoren metsän hoidosta, suometsänhoidosta ja metsätuhoista. Hankkeella lisätään metsänomistajien ja metsäalan ammattilaisten tietoisuutta ilmastokestävästä metsänhoidosta. Lisääntyneen tietoisuuden myötä metsien lannoitusmäärät lisääntyvät, nuorten metsien hoitomäärät kasvavat, suometsien käsittelytavat monipuolistuvat ja metsänomistajat sekä toimijat osaavat paremmin tunnistaa ja torjua metsätuhoja.

Hankkeen päätavoite on vaikuttaa metsänomistajiin ja metsäammattilaisiin informaatio-ohjauksella niin, että a) maankäyttösektorin tavoitteita edistävien metsänhoitotöiden määrä kasvaa erityisesti edistämällä metsien lannoitusta ja metsänhoitorästien purkua, b) monimuotoisuuden turvaamisen ja ilmastokestävyyden yhtäaikaista huomioon otamista metsänkäsittelymenetelmät valtavirtaistuvat erityisesti turvemilla. Hanketta toteutetaan 1.9.2023–30.9.2024.

Kuva 9: Laajoilla kohteilla metsälannoitukset toteutetaan kustannustehokkaimmin lentolevityksenä. Kuva: Metsäkeskus.

6 Metsäkeskuksen jalanjälki

6.1 Ekologiset vaikutukset

Metsäkeskuksen tavoitteena on tarkoituksenmukaiset, turvalliset ja kustannustehokkaat toimitilat. Siirrymme vaiheittain vuokratiloihin ja parannamme toimistojen tilatehokkuutta vähentämällä toimipaikkojen lukumäärää ja siirtymällä pienempiin tiloihin toimistoverkon kehittämissuunnitelman mukaisesti. Kuluneen 10 vuoden aikana toimipisteidemme määrä on pudonnut alle puoleen. Tavoitteena on päästä 25 toimipisteeseen, jotka sijaitsevat etupäässä maakuntakeskuksissa. Vuoden 2023 lopussa Metsäkeskuksella oli 60 toimipistettä.

	2020	2021	2022	2023
Tilatehokkuus (m2/henk)	28,7	28,5	26,4	25,8

Metsäkeskuksen toimistotilojen tilatehokkuus on parantunut toimipisteverkon supistusten myötä. Samaan aikaan myös henkilöstömäärä on vähentynyt.

Metsäkeskuksen matkakulut nousivat noin 8 % edellisestä vuodesta, mutta ovat edelleen alle koronavuosia edeltäneen tason. Monipaikkainen työ ja digitalisaation hyödyntäminen ovat alentaneet matkakuluja pysyvästi. Matkakustannusten nousu selittyi pitkälti kilometrikorvauksen korottumisella. Ajosuoritemäärä oli tavanomaisella tasolla; 1,76 miljoonaa kilometriä.

6.2 Sosiaaliset vaikutukset

Henkilöstölle haastava vuosi

Vuosi 2023 oli henkilöstömme kannalta raskas. Metsäkeskuksessa käytiin muutosneuvottelut syksyllä 2023 taloudellisista, tuotannollisista ja tehtävien uudelleenjärjestelyihin liittyvistä syistä. Sen seurauksena 50 työsuhdetta irtisanottiin ja 30 henkilön työsuhde määräaikaistettiin. Lisäksi muun muassa järjestelmäuudistusten ongelmat ja loppuvuoden kemera-hakemusten ruuhka heijastuivat työssä jaksamiseen ja yleiseen työilmapiiriin.

Muutosneuvotteluiden vuoksi työsuojelutoimikunta järjesti syksyn aikana kaksi organisaatiopsykologin pitämää luentoa oman hyvinvoinnin edistämiseksi. Tilaisuuksien tarkoituksena oli pysähtyä pohtimaan muutostilanteen herättämiä tunteita ja miettiä arjen keinoja lisätä omaa hyvinvointia erityisesti muutostilanteessa.

Kaikille irtisanotuille tarjottiin mahdollisuus osallistua työllistymistä edistävään valmennukseen ja sen avulla saada tukea muutostilanteeseen ja seuraavan askeleen ottamiseen työelämässä. Muutosturva- ja uudelleensijoituspalvelu räätälöitiin yksilöllisesti jokaisen irtisanotun henkilön tarpeiden mukaan.

Laadimme vuonna 2023 työyhteisön kehittämissuunnitelman osaamisen, työhyvinvoinnin ja aktiivisen vuoropuhelun edistämiseksi Metsäkeskuksessa. Tavoitteena on henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien parantaminen heidän työtään ja työolosuhteita koskevassa päätöksenteossa sekä avoimemman toimintakulttuurin edistäminen.

Metsäkeskuksen eettistä ohjeistoa täydennettiin Vastuullisen yhteistyön ohjeella. Ohjetta noudatetaan kaikissa Metsäkeskuksen lakisääteisissä toimielimissä sekä

muissa Metsäkeskuksen työ- ja ohjausryhmissä. Myös työsuojeluohjeista epäasialliseen käytökseen puuttumisen ja yksintyöskentelyn ohjeet on päivitetty.

Työyhteisön sosiaalisen kestävyys edistämisen suuntaviivoina ovat Metsäkeskuksen vastuullisuussitoumuksen viisi lupaus.

- Mahdollistamme työn ja vapaa-ajan sujuvan yhdistämisen. Työnantaja tarjoaa joustoja ja työntekijä hyödyntää niitä sovitulla tavalla.
- Toimimme kaikki niin, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Metsäkeskuksessa toteutuu.
- Kaikkien työllä on merkitys. Arvostamme omaa ja toisen tekemää työtä.
- Huolehdimme oman osaamisemme kehittämisestä. Työnantaja tarjoaa osaamisen kehittämiseen monipuoliset mahdollisuudet.
- Pidämme jokainen huolta työturvallisuudesta ja työssä jaksamisesta.

Vastuullisuuspaukset konkretisoituivat esimerkiksi joustavassa monipaikkaisen työn mahdollisuudessa, jota 90 prosenttia henkilöstöstämme hyödyntää.

Naisten ja miesten välinen palkkaero kapenee, mutta palkkaryhmästä riippuen naisten keskipalkka oli edelleen 0,4–3 prosenttia miesten keskipalkkaa matalampi. Epäasialliseen kohteluun, syrjintään tai häirintään liittyviä virallisia ilmoituksia tehtiin vuonna 2023 kolme ja vuonna 2022 viisi. Osallistuimme Metsämiesten säätiön rahoittamaan Yhdestä puusta -tutkimukseen, jossa selvitettiin yhdenvertaisuuden, osallisuuden, yhteenkuuluvuuden ja työyhteisön monimuotoisuuden toteutumista Metsäkeskuksessa.

Henkilöstömme ammatillisen osaamisen kehittymistä tuettiin sisäisin koulutuksin. Henkilöstö osallistui aktiivisesti myös muiden tahojen koulutuksiin. Osa suoritti näissä koulutuksissa kokonaisia tutkintoja.

Sairauslomien määrä nousi hieman edellisestä vuodesta (vuonna 2023 8,3 päivää /henkilö, vuoden 2022 vastaava luku oli 7,8). Sairauspäivien määrä on silti moniin muihin organisaatioihin verrattuna vähäinen. Metsäkeskuksessa tapaturmataajuus (työtapaturmia / 1 miljoonaa työtuntia) oli 3,5, kun se vuonna 2022 oli 4,6.

Kuva 10. Työsuojelusuunnitelman mukaisia paikallisia TYHY-päiviä pidettiin 46 kpl, joissa oli yhteensä 391 osallistujaa. Kymenlaakson toimistojen väki kävi yhdessä tutustumassa Ruotsinsalmen taistelun tapahtumapaikkoihin Kotkan edustalla. Kuva: Pekka Kuitunen.

Metsäkeskuksen Verinahakat pelastavat ihmishenkiä

Verenluovutus on erinomainen ja konkreettinen tapa auttaa muita. 'Verinahakat' on SPR:n veripalveluun rekisteröity Metsäkeskuksen henkilöstön omaehtoisesti perustama luovuttajaryhmä, joka on toiminut jo muutaman vuoden ajan. Luovutuskertojen määrä on vuosi vuodelta pikkuhiljaa kasvanut. Siitä todistuksena on ryhmälle yli 30 luovutuskerrasta myönnetty kultainen kunniakirja - jo kolmena peräkkäisenä vuonna.

Panostimme asiakaskokemukseen

Haluamme jatkuvasti parantaa ymmärrystämme asiakkaiden tarpeista ja tarjota sujuvasti heidän tarpeisiinsa parhaita mahdollisia ratkaisuja. Vuonna 2023 aikana olemme panostaneet erityisesti asiakaskokemuksen ja sen mittaamisen

kehittämiseen. Asiakaspalautteen perusteella onnistuimme palvelemaan asiakkaitamme hyvin. Metsänomistaja-asiakkaidemme asiakastyytyväisyyttä mittaava suositteluindeksi (NPS) oli 68 ja yritysasiakkaiden 61.

Metsäkeskus seuraa maineen kehittymistä suuren yleisön silmissä osallistumalla vuosittain T-median tekemään Luottamus&Maine-tutkimukseen. Tutkimuksen mukaan Metsäkeskuksella on edelleen hyvä maine ja sidosryhmätuki. Etenkin yhteiskuntavastuun ja ympäristön huomioimisen osalta meidän toimintaamme luotetaan.

	2019	2020	2021	2022	2023
Luottamus- ja maine -indeksi	3,47	3,51	3,52	3,53	3,50

T-media Oy:n tutkimuksen mukaan Metsäkeskuksen maine ja luotettavuus ovat suuren yleisön silmissä säilyneet hyvällä tasolla (asteikko 1-5) koko seurantahistorian ajan.

Edistimme tietoturvallisuutta ja riskien hallintaa

Strategiamme edellyttää, että palvelumme ovat luotettavia ja asiakkaidemme käytössä turvallisesti ja keskeytyksettä. Oikeat, luotettavat ja erilaisilta uhkilta suojatut tiedot ovat keskeinen osa Metsäkeskuksen päätöksentekoa, toimintavarmuutta ja tietojenkäsittelyä. Henkilökunnan tietoturvatietoisuutta lisättiin webinaareilla ja tietoturvainfoissa.

Ulkoisia tietoturva-auditointeja kohdistettiin riskiperusteisesti tuotannossa oleville järjestelmille sekä uusille järjestelmille osana Metsäkeskuksen digitiekarttaa. Metsäkeskus osallistui Taisto 2023 harjoitukseen, minkä yhteydessä MMM:n hallinnonalan kyberturvallisuusryhmä (M3K) harjoitteli yhteisesti organisaatioille kohdistettujen uhkaskenaarioiden perusteella.

Metsäkeskus otti 2023 myös käyttöön *Julkisen hallinnon tietoturvallisuuden arviointikriteeristö* (Julkri), jota hyödynnetään tietoturvallisuuden varmistamisessa ja katselmoinneissa sekä järjestelmien hankintaprosessissa.

Tietoturvapoikkeamia todettiin yhteensä 13 kpl. Näistä 6 tapaukseen liittyi henkilötietojen tietoturvaloukkaus, joista kolmesta tehtiin tietoturvaloukkausilmoitus tietosuojaviranomaiselle. Poikkeamien määrä nousi hieman edellisestä vuodesta (2022/10 kpl), joskin määrä on pienempi kuin aikaisempina vuosina (2020/19 kpl, 2021/16 kpl).

Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla tuetaan Metsäkeskuksen johtamista ja päätöksentekoa sekä hyvän hallinnon periaatteiden toteutumista. Tavoitteena on

ajantasainen, oikea ja riittävän kattava käsitys riskeistä sekä selkeästi määritellyt riskienhallinnan vastuut ja seurantajärjestelmä.

Metsäkeskuksen riskienhallinnan menettelyt ja prosessi päivitettiin vuoden 2023 aikana. Samalla otettiin käyttöön uusi Arter IMS-toimintajärjestelmän riskienhallintamoduuli. Uudet menettelytavat ja työkalut mahdollistavat tehokkaamman riskien seurannan, reagoinnin ja kokonaisriskin hallinnan.

6.3 Taloudelliset vaikutukset

Metsäkeskus on tehnyt merkittäviä sopeuttamistoimenpiteitä vastatakseen pienenevään budjettikehykseen; olemme vähentäneet henkilöstöä, supistaneet vaihteittain toimipisteverkostoamme, olemme myös karsineet ja ulkoistaneet toimintojamme. Lisäksi olemme parantaneet tuottavuuttamme järjestelmäkehityksen ja digitalisaation avulla. Sisäistä laskentaa ja talouden seurantaa kehitettiin ja vuodelle 2024 laadittiin uudistettu kustannuspaikkaluettelo.

Kustannustehokkuutta järjestelmäkehityksellä ja toiminnallisilla uudistuksilla

Metsäkeskuksen mittavalla järjestelmäkehitystyöllä (digitiekartta) parannetaan toiminnan kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta. Digitiekartan projekteista vuonna 2023 valmistuivat Metsä- ja luontotietojärjestelmä (Lähde), avoimen metsä- ja luontotiedon jakelujärjestelmä (Juuri) sekä maastossa tapahtuvan tiedon täydentämisen mobiilisovellus (Ahma). Metka-tukijärjestelmän mukaisen tukien käsittelysovelluksen (Sampo) ja metsänomistajien sekä metsäalan toimijoiden asiointisovelluksen (Metsään.fi) toteutus jatkui. Mobiilin tarkastussovelluksen (Tassu) toteutus käynnistettiin. Tassu on digitiekartan viimeinen projekti ja digitiekartta hankkeena päättyy vuoden 2024 lopussa.

Metsäkeskuksen Metsään.fi palvelun uudistettu versio julkaistiin metsänomistajille ja metsäalan toimijoille käyttöön 28.2.2024. Uusi Metsään.fi on rakennettu AWS julkipilveen pilvipalveluna. Pilvipalvelun hyötynä on sen helppo skaalautuvuus sekä ylläpito. Voidaankin odottaa, että Metsään.fi-palvelun teknologia ei tule lähivuosina vanhentumaan yhtä helposti kuin vanhan palvelun. Palvelun elinkaarisuunnitelmassa on huomioitu se, että palvelun alusta ei vanhene. Valittu teknologia mahdollistaa sen, että Metsään.fi-palveluun voidaan tuoda kustannustehokkaasti uusia sähköisen asiointin palveluja.

Vuonna 2023 Metsäkeskuksella oli käynnissä kumppaneidensa kanssa 109 valtakunnallista ja alueellista kehittämishanketta. Metsäkeskuksen hanketoiminnan prosessia ja raportointivälineitä kehitettiin vuonna 2023.

- Hanketoiminta investointina: Varmistamme, että hankkeet tukevat strategisten tavoitteiden toteutumista.
- Parannamme hanketoiminnan kustannusvastaavuutta ja näemme hanketoiminnan myös muille toimintamuodoillemme vaihtoehtoisena investointina.
- Parannamme hankkeiden tulosten hyödynnettävyyttä.

Metsäkeskus julkaisi vuonna 2023 uutta metsä- ja luontotietoa 2 396 000 hehtaaria. Se on 94 000 hehtaaria vähemmän kuin vuonna 2022. Yksikkökustannukset olivat 2,35 euroa/hehtaari. Kustannukset laskivat noin 18 prosenttia edellisestä vuodesta. Kustannusten ja työmäärien laskun taustalla on lähinnä se, että kaukokartoitus ei onnistunut kaikilla inventointialueilla inventointiohjelman mukaisesti.

Metsäalan lainsäädännön ja kestävän metsätalouden rahoituslain toimeenpanon osalta Metsäkeskus on parantanut kustannustehokkuuttaan sähköisten ilmoitusten osuuden kasvun, ilmoituskäsittelyn automaation ja uusien valvontamenetelmien käyttöönoton avulla. Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden olivat 8,35 euroa. Vastaava kustannus vuonna 2022 oli 7,3 euroa ja 2021 10,1 euroa. Rahoituslain mukaisten hakemusten käsittelyn yksikkökustannus oli 62,4 euroa/hakemus. Vuonna 2022 käsittelykustannus oli 64,8 euroa ja 2021 66,2 euroa.

Metsäkeskuksen hankinnat

Metsäkeskus on sitoutunut vastuulliseen hankintaan. Metsäkeskus on mukana Hanselin puitesopimusjärjestelyssä, jossa huomioidaan ympäristö, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu sekä vastuullisuuden vähimmäisvaatimukset, kiertotalous ja vähähiilisyys. Metsäkeskuksen omissa hankintaohjeissa hankintojen lähtökohdaksi on nostettu ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden huomiointi.

Myös innovatiivisuuden näkökulma on mukana hankintojemme vastuullisuustarkastelussa. Metsäkeskuksella on hyviä kokemuksia innovaatiokumppanuushankkeista. Innovaatiokumppanuusmenettelyn tarkoituksena on edistää uusien innovaatioiden syntymistä ja käyttöönottoa Metsäkeskuksessa. Innovaatiokumppanuusmenettelyn avulla voimme rakentaa yrityskumppanuuksia, jolloin tuotetta tai palvelua voidaan kehittää koko sen elinkaaren ajan. Tästä hyvänä esimerkkinä on kappaleessa 4.2. esitelty metsätuhojen havainnoinnin kehittämisen innovaatiokumppanuushankinta.

6.4 Raportin rajaukset

Tämän raportin laadinnassa on ollut mukana useita Metsäkeskuksen toimihenkilöitä, asiantuntijoita ja päälliköitä. Sisällön tuottamisen päävastuu on ollut johtavalla vastuullisuusasiantuntijalla. Raportti ei ole kattava selvitys Metsäkeskuksen vastuullisuustyöstä, vaan keskittyy kuvailemaan kestävän kehityksen tavoitteitamme ja niiden edistämistoimenpiteitä keskeisten vaikuttavuustavoitteidemme osalta. Raportti noudattelee Valtiokonttorin ohjeita julkisen hallinnon vastuullisuusraportoinnista.

Raportti on käsitelty Metsäkeskuksen johtoryhmässä 14.5. ja hyväksytty johtokunnassa 16.5.2024.